

Eitt torført mál

ALT bendir nú á at rúsdrekka-málið kemur aftur úr víðkaðu rættarnevndini fyrsta dagin. Hetta hevur verið eitt sera torført mál og fólk hava langt síðan mist tolið við nevndini. Nakað er um tað, at alt ov long tíð er farin og almenn-ingurin hevur fingið lítið at vita um hvat har er farið fram. Hinvegin eiga fólk at royna at skilja, at hetta er eitt sera torført mál. Tá farið verður at pilka við eitt mál, ið hvør einasti føroyingur so at siga hevur eina meining um — eitt

mál, ið fevnir um siðvenju, mentan, heilsu og búskap, ja, so er ikki annað at vænta enn at málið tekur drúgva tíð. Rætt er eisini, at nevndin kundi havt verið meira opin-skárað mótvegis almenning-inum.

MEN annars eiga vit at fegnast um, at hetta mál varð tik-ið upp og um at tað nú nærk-ast eini loysn. Rúsdrekka-viðurskiptini í landinum eru út av lagi. Øll viðurkenna at full-komið lógloysi valdar á økin-um. Tað stendur ikki á hjá nøkrum at fáa hendur á rús-

drekka og fylgjurnar av øllum hesum kunnu bert verða ó-hepnar og væl tað.

VÓN okkara er, at arbeiðið hjá rættarnevndini kemur at føra til eina betri og sømilig-ari skipan enn hana vit hava í dag, sum jú ikki er nøkur skipan, men heldur er skipað-ur ruðuleiki. Tað tykist, sum øll, ið hava við rúsdrekka at gera, taka undir við tí, sum nú ein breið semja er um í nevndini. Tað skal tí vera vón okkara, at vit fáa eitt sakligt orðaskifti og málið avgreitt, so okkara politikarar kunnu

fara undir onnur og eins stór vandamál at loysa. Vit siga hetta, tí mangan hoyrist, at okkurt meira týðandi áttu po-litikarar at tykist við enn rús-drekka. Hetta er ikki heilt beint, tí sjálvt um vit hava ovurstórar trupulleikar við vinnuni, búskapinum og ar-beiðsloysinum, so eiga hesi viðurskipti, so týðandi tey enn eru, ikki at forða okkum í at fáa skil á onnur viðurskipti, har óskil valdar.

Á tryggari føroyskari grund

Seinasta leygardag hevði eg greinastubba í Sosíal-inum, hvar eg hugleiddi um fyrirteytirnar hjá okk-ara fiskivinnu at yvirleva. Eg skrivaði tá, at um okk-ara grannar, Ísland og Noreg, tóku teirra kvotur burtur, so varð ikki væl verðið, og kundi hetta geva EEC-viðhaldsmonn-um »vind í seglini«, so-leiðis at vit vóru trýstir inn í EF, og metti, at hetta kundi hverki gagna Føroyum ella okkara grannum.

Og min sann — Birgir Danielsen, sum jú er svorin EF-viðhaldsmaður — ja, hann heldur, at hann longu nú hevur fingið góð-an byr suðureftir og skriv-ar leiðara í Dagblaðin í samsvar við hesa trúgv.

Innan málningalist hevur ein eitt hugtak, sum eitur »naivismans«. Hetta finst eisini innan politik. Eyðkennið fyri ein polit-iskan naivist er, at hann ofast er góðtrúgvinn, ókompliseraður, tekno-kratiskur, fer eftir lótu-vinningum og er typan, ið ofta brúkar hugtakið »tað einasta rætt«. Avgerðir verða tiknar uttan at siggja avleiðingar fyri eina heild, ella upp á longri sikt.

Eg eri ikki naivist, og stevniskrá Javnaðarflok-sins er tað heldur ikki. Tá vit tosa um okkara til-knyti til Europa, hevur tað altíð verið tvidráttur um, hvussu hetta tilknyti skal hava verið. T.d. vóru tað ikki so fá fólk, sum áðrenn fyrsta verðaldar-

bardaga hildu, at tað kundi verið óført við tætt-ari sambandi til megin-landið, og fyrst og fremst við Danmark og Týsk-land. Kriggið kom, og so var tægn um spurningin eina tíð.

Í 30-unum var aftur prát um tilknyti til Europa, og ikki so fá fólk hildu, at hasin litli maður-in við yvirskugginum niðri í Miðeuropa var ikki so galin, og vit áttu kanska at farið meira handan veg-in. So kom 2. verðaldar-bardagi, og grannar okk-ara hjálptu okkum at koma leysir av tilikum hugsjónum.

So var rimiliga friðar-ligt, men í 70-unum og 80-unum og ikki minst nú er aftur gangur um, at nú skulu vit knýstast tættari til Europa, ja, vit skulu ganga so langt, at vit skulu fara inn í eitt politiskt sambandsríki saman við m.e. Týsklandi, Italia, Portugal og nogv-um øðrum góðum londum. Hvør ið fær tað stóra orðið at siga í einum slíkum sambandsríki, og hvør fær tað minna orðið at siga, er ikki ringt at gita. Eg kundi hugsað mær at fing-ið at vitað, hvørjar felags hugsjónir ein, grikki, portugisari, ein týskari hevur saman við einum føroyingi. Skulu vit sjálv-boðin binda næsta ættar-lið til at fara inn í ein týsk-an, portugisiskan, ítalsk-an ella grikskan her, sum skal tvassa niðri í einari ella aðrari oyðimørk og fáa skil á nøkrum arabar-

um, sum berjast. Er tað hugsjónin, vit hava? Er hetta nakað, vit ynskja, at okkara eftirkomarar skulu uppliva?

Eg hugsji ikki. Europa-viðhaldsmenninir fyr-igykla okkum hetta for-jettaða landið, og tann, sum spakuliga roynir at muta okkurt imóti og tosa um, at einaferð í tíðini var ein bardagi her rundan um okkum, sum í sínum upp-runu var íspunnin í Týsk-landi, hann verður niður-gjörður.

At trúgva, at vit fara inn í eitt Europa, sum gloymir søguna og blívur meira friðarligt — tað er

naivt! Ti hyggja vit t.d. at londonum á Balkan og fyrrverandi Sovjetunión-ini, so siggja vit, at tað einasta, sum kommunism-an við síni ræðuligu stýr-isskipan hevur gjørt øll hesi árin síðan 1917, er at fastlæsa støðuna og syrgja fyri, at tey ymisku fólkaslogini og teir ym-isku trúarbólkarnir ikki eru farnir til hendurs.

Í lótni er alt Eystur-europa í upplýsingi og á veg í tey somu kriggini, sum vóru byrjað í 1917, tá russiska kollveltingin kom. Har er einki broytt. Hvi skal ein trúgva, at nakað verður broytt í rest-

ini av Europa? EF kann frysta støðuna fasta eina tíð, men uppá longri sikt rokni eg við, at vit kunnu venda aftur til gamalt krakil og klandur fólka-slogini imillum. Hetta vis-ir søgan hevur verið, og søgan endurtekur seg.

Eg trúgvi sjálvur uppá, at tað eigur at vera — og tað má vera møguligt — hjá hesum fámantu tjóð-um í Norðuratlantshavi at skapa sær livsgrundarlag burtur úr hesum risastóra havi og hesum havriki-domi, ið finst. Tað má eis-ini bera til at skapa sær livsgrundarlag grundað á tað fólk, sum her býr.

At vit nú í einum tíðar-skeiði ikki kunnu fáa nokk av tilfeingi at virka burt-urúr, ger, at vit mugu um-strukturera samfelagið til nýggjar vinnumøguleikar og til tær nýggju fyr-ireytirnar, sum eru skapt-ar við EEC-sáttmála og øðrum altjóða bindingum.

Sum er gongur nøku-lunda, broytingarnar henda, sjálvt um ein kundi ynskt, at tær komu skjót-ari, men í mun til at hung-ursneyð og hall er í stør-um portum av Europa í dag, so hava vit í Føroy-um tað framhaldandi rími-liga gott. Tá vit so hava innstillað okkum til tær nýggju umstøðurnar, ið eru og verða, og bygt upp nýtt vinnumynstur og nýtt handilsmynstur, iv-ist eg ikki í, at landinum er lagað eina góða framtíð.

Men fyrirteytin er, at vit hava politikarar, sum eru realistiskir og sum duga at vurdera rætt, sum hava bæði bein á jørðini — væl at merkja á føroyskari jørð. Í Javnaðarflokkinum verður ikki talan um at grunda seg á is, hvørki tjúkkkan ella tunnan. Tað eigur Birgir Danielsen at gera sær greitt.

Thomas Arabo

tiðindablaðið
sosíalurín — er altíð
á staðnum

Bingotølini:

8 56